

HÀNH TRÌNH “NGƯỜI ĐI TÌM HÌNH CỦA NƯỚC” VÀ BÀI HỌC CHO THANH NIÊN HÔM NAY

NGUYỄN ANH TUẤN*

Một trăm mười năm đã trôi qua kể từ ngày người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành ra đi tìm đường cứu nước, cứu dân (5-6-1911 - 5-6-2021), ý nghĩa đặc biệt quan trọng của sự kiện này vẫn còn nguyên giá trị, mang tính thời sự sâu sắc và để lại nhiều bài học quý báu, truyền cảm hứng cho thế hệ trẻ Việt Nam hôm nay và mai sau.

NGÀY 5-6-1911, từ bến cảng Nhà Rồng, thành phố Sài Gòn - Gia Định (nay là Thành phố Hồ Chí Minh), trên chiếc tàu mang tên Amiral Latouche-Tréville, người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành khi đó vừa tròn 21 tuổi bắt đầu cuộc hành trình đi ra thế giới tìm con đường mới để cứu nước, cứu dân. Trong hành trình của tuổi thanh xuân, từ một người thanh niên mang trong mình tình yêu nước, thương dân, bằng trải nghiệm thực tế được đúc kết thông qua lao động và tham gia phong trào cách mạng của nhân dân thế giới, Người đã đến với chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tìm ra con đường cho cách mạng Việt Nam, đó là độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội - con đường cách mạng đúng đắn, phù hợp với điều kiện thực tiễn của lịch sử nước ta, đưa cách mạng nước ta đến thành công. Cho đến hôm nay, đây vẫn là sự kiện truyền ý chí, cảm hứng, khát vọng cho thanh niên Việt Nam, đồng thời giúp chúng ta rút ra nhiều bài học quý báu trong cuộc sống, học tập, công tác, lao động sản xuất, trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Trước hết, đó là bài học về lòng yêu nước, thương dân, khát vọng độc lập dân tộc và phát triển đất nước.

Nguyễn Sinh Cung - Nguyễn Tất Thành từ thuở nhỏ đã gắn bó và kế thừa truyền thống văn hóa, lịch sử của gia đình, của quê hương, đất nước. Trực tiếp chứng kiến, cảm nhận những nỗi đau của đồng bào dưới ách nô lệ, thực dân, cảnh nước mất, nhà tan đã hun đúc trong Người tình yêu quê hương, đất nước, nhân dân cùng với khát vọng cháy bỏng về độc lập dân tộc. Chính tình yêu quê hương, đất nước, nhân dân đã thôi thúc Người quyết tâm tìm con đường cứu nước, cứu dân. Khi tìm thấy chân lý cách mạng và con đường giải phóng cho dân tộc mình, Người đã làm tất cả để tập hợp lực lượng, gây dựng phong trào, tổ chức đấu tranh cách mạng, giành lại nền độc lập cho dân tộc, hạnh phúc cho nhân dân. Trong suốt 30 năm bôn ba ở nước ngoài, 28 năm trực tiếp lãnh đạo cách mạng nước nhà, lúc nào

* TS, Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư thứ nhất Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh

Người cũng đặt Tổ quốc, nhân dân lên trên hết, trước hết.

Lòng yêu nước, thương dân, khát vọng độc lập của Người luôn soi đường cho các thế hệ thanh niên Việt Nam. Trong giai đoạn đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, với tình yêu Tổ quốc cao cả, các thế hệ thanh niên Việt Nam sẵn sàng đi bất cứ nơi đâu, làm bất cứ việc gì khi Tổ quốc cần, chiến đấu, cống hiến và hy sinh cho Tổ quốc, tô thắm truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam anh hùng. Ngày hôm nay, tình yêu quê hương, đất nước, khát vọng, hoài bão của mỗi thanh niên phải được thể hiện bằng niềm tin vững chắc, kiên định lý tưởng và một lòng theo Đảng, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; bằng đạo đức trong sáng, lối sống lành mạnh, được thể hiện từ những công việc rất cụ thể, hằng ngày, trong học tập, lao động, công tác, huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu; bằng sự dẫn thân làm những điều tốt đẹp, dám đột phá và tiên phong trong hiện thực hóa mục tiêu phát triển đất nước đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 mà Đại hội XIII của Đảng đã đề ra.

Với vai trò là trường học xã hội chủ nghĩa của thanh niên, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh cần không ngừng đổi mới nội dung, phương thức giáo dục cho thế hệ trẻ. Trong đó, chú trọng tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, tận dụng tối đa ưu thế của các công cụ, phương tiện truyền thông hiện đại, mạng xã hội, hệ thống thiết chế, công cụ trong giáo dục thanh, thiếu nhi, làm sao để mỗi đoàn viên đều là người có thể truyền tải thông điệp giáo dục cho các bạn trẻ đồng trang lứa.

Thứ hai, bài học về sự mạnh dạn tìm hướng đi mới, đột phá và khác biệt.

Trước thất bại của các phong trào yêu nước chống thực dân Pháp ở Việt Nam cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX, người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành tuy rất khâm phục tinh thần cứu nước của các bậc tiền bối, nhưng Người không tán thành các con đường cứu nước ấy, bởi Người nhận ra nhiều điểm hạn chế, bế tắc trong cách tiếp cận của họ. Vì vậy, Người quyết tâm đi tìm con đường cứu nước mới, một lối đi mới, đó là sang Pháp và nhiều nước khác, để “Sau khi xem xét họ làm thế nào, tôi sẽ trở về giúp đồng bào chúng ta”⁽¹⁾. Bằng lao động và hòa mình vào dòng chảy của các sự kiện trên thế giới, với trí tuệ thiên tài của mình, Người đã tiếp thu, chắt lọc những giá trị chung và mới của nhân loại để tìm ra con đường cứu nước, cứu dân phù hợp với hoàn cảnh cụ thể của nước nhà, với sự vận động, xu thế phát triển của lịch sử loài người.

Lứa tuổi thanh niên luôn gắn liền với sáng tạo. Ở một phương diện nhất định, sáng tạo cũng được coi là thuộc tính riêng có của thanh niên. Vì vậy, trong giai đoạn hiện nay, học theo Bác, mỗi thanh niên phải thực sự chủ động và sáng tạo trong các hoạt động của mình. Theo đó, phải luôn có tinh thần đổi mới, sáng tạo, luôn trăn trở tìm hướng đi mới, cách tiếp cận mới đối với mỗi vấn đề mà thực tiễn cuộc sống đặt ra và dám dẫn thân vào những nhiệm vụ mới, khó; chủ động đề xuất các ý tưởng, sáng kiến, giải pháp, ứng dụng khoa học và công

(1) Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh - Viện Hồ Chí Minh và các lãnh tụ của Đảng: *Hồ Chí Minh - Biên niên tiểu sử*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2016, t. 1, tr. 28

nghệ trong thực hiện nhiệm vụ, tham gia phát triển kinh tế - xã hội, lập nghiệp, khởi nghiệp, bảo đảm quốc phòng, an ninh. Tuy nhiên, sáng tạo phải đặt trên nền tảng những gì đã có, xuất phát từ yêu cầu của thực tiễn, tích lũy giá trị tích cực và khắc phục được hạn chế, như con đường cách mạng của Bác là kế thừa từ truyền thống đấu tranh của dân tộc và qua đúc rút kinh nghiệm từ những bậc tiền bối đi trước. Các tổ chức của thanh niên phải đổi mới mạnh mẽ, có hiệu quả hơn nữa về nội dung, phương thức hoạt động, sáng tạo không ngừng để thực hiện tốt các yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới và theo kịp sự vận động nhanh chóng của nền kinh tế cũng như quá trình hội nhập quốc tế và tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Thứ ba, bài học về kết hợp những giá trị tiến bộ của nhân loại với những giá trị truyền thống cốt lõi của dân tộc, dựa trên năng lực của bản thân là chủ yếu.

Trong hành trình đi ra nước ngoài để “xem xét họ làm thế nào” nhằm “trở về giúp đồng bào chúng ta”, suốt 30 năm rời xa Tổ quốc, người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành - lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã đi nhiều châu lục, học tập, nghiên cứu, khảo sát, chọn lọc, tiếp thu những giá trị văn hóa, văn minh của nhân loại và thông qua thực tiễn các cuộc đấu tranh cách mạng ở nhiều nước để nâng cao trí tuệ, mở rộng tầm nhìn, tìm ra con đường giải phóng dân tộc, hướng tới mục tiêu giải phóng con người. Với thế giới quan khoa học và cách mạng, Người đã vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê-nin vào thực tiễn đấu tranh giải phóng dân tộc, thực tiễn cách mạng Việt Nam phù hợp với quy luật, xu thế phát triển của lịch sử nhân

loại. Theo Người, “*Muốn cứu nước và giải phóng dân tộc không có con đường nào khác con đường cách mạng vô sản*”⁽²⁾.

Bên cạnh đó, dù rất coi trọng sự giúp đỡ, ủng hộ của bạn bè quốc tế và nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới, song, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn chủ trương “*đem sức ta mà tự giải phóng cho ta*”⁽³⁾. Bài học đó của Người truyền cảm hứng cho thanh niên ngày nay là, phải luôn nỗ lực học tập, tiếp thu có chọn lọc, vận dụng sáng tạo những trào lưu tư tưởng, giá trị tiến bộ, tinh hoa của nhân loại vào thực tiễn xây dựng và phát triển đất nước Việt Nam. Bối cảnh hội nhập, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư giúp thanh niên có điều kiện thuận lợi để tiếp thu những giá trị tiến bộ, tinh hoa của nhân loại và các trào lưu tư tưởng tiến bộ trên thế giới, tuy nhiên, việc tiếp thu phải có chọn lọc, trên nền tảng các giá trị truyền thống cốt lõi của dân tộc, để làm giàu thêm bản sắc dân tộc. Đồng thời, phải tự mình nỗ lực vươn lên, không trông chờ, ỷ lại, dựa dẫm vào người khác; tích cực nâng cao năng lực ngoại ngữ, trở thành những công dân toàn cầu.

Thứ tư, bài học về nghị lực và ý chí quyết tâm, sự nỗ lực, phấn đấu vươn lên không ngừng.

Quá trình tìm đường cứu nước và cả cuộc đời hoạt động cách mạng của người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành - lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng ngời về nghị lực, ý chí quyết tâm, sự nỗ lực, phấn

(2) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 12, tr. 30

(3) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t. 3, tr. 596

đầu vươn lên không ngừng, vượt qua mọi khó khăn, gian khổ. Học theo Người, thanh niên ngày nay phải luôn có ý thức tự rèn thái độ sống đúng đắn, ý chí, nghị lực vươn lên, vượt khó sáng tạo. Mỗi thanh niên phải tự làm giàu cho bản thân về tri thức, sức khỏe, kỹ năng, hun đúc khát vọng vươn tới những tầm cao và không bao giờ thỏa mãn với những gì đã đạt được. Công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa sẽ còn nhiều khó khăn, thử thách, đòi hỏi thanh niên phải ra sức học tập, rèn luyện, nâng cao nghị lực, ý chí quyết tâm, ý thức giác ngộ lý tưởng cách mạng, để hoàn thành xuất sắc sứ mệnh vẻ vang của tuổi trẻ, đóng góp xứng đáng vào sự phát triển bền vững của đất nước.

Thứ năm, bài học về tinh thần tự học, học tập suốt đời.

Trong hành trình đi tìm đường cứu nước, người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành - lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã đi đến nhiều quốc gia, nhiều châu lục. Dù ở đâu, Người cũng tìm mọi cách để học tập và tự tìm hiểu để nâng cao tri thức, để kiếm sống và để hoạt động cách mạng. Người từng làm rất nhiều nghề khác nhau, như thợ đốt lò trên tàu viễn dương, đầu bếp, quét tuyết, bốc thuốc, viết báo, viết kịch, thợ chụp ảnh, thợ sửa đồng hồ...; tự học rất nhiều thứ tiếng, như Pháp, Anh, Trung Quốc, I-ta-li-a, Đức, Nga, Thái Lan, Tây Ban Nha, A-rập... Nhờ đó, Người đã đọc được bản “*Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa*” của V.I. Lê-nin đăng trên báo Nhân đạo (L’Humanité) - cơ quan ngôn luận của Đảng Xã hội Pháp, số ra ngày 16 và ngày 17-7-1920, tìm ra con đường giải

phóng cho dân tộc Việt Nam. Cuộc đời của Người là một tấm gương sáng ngời về tinh thần tự học, học tập suốt đời. Học tập để hoạt động cách mạng, để đạt được mục tiêu, lý tưởng của mình và ngược lại, thông qua hoạt động cách mạng để không ngừng học tập, hoàn thiện tri thức và nhân cách của bản thân.

Tấm gương tự học, học tập suốt đời của Bác để lại nhiều bài học và những chỉ dẫn quý báu mà chúng ta cần học tập và noi theo. Mỗi thanh niên ngày nay phải không ngừng tự học tập, tự rèn luyện để nâng cao trình độ hiểu biết về mọi mặt, đồng thời coi tự học là nhu cầu, thói quen hằng ngày, là một tiêu chuẩn, một giá trị tự thân cần đạt được. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng như hiện nay, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đặt ra yêu cầu, đòi hỏi mỗi thanh niên phải tự nâng cao năng lực ngoại ngữ, năng lực số để chủ động tham gia, nắm bắt và tận dụng tối đa cơ hội của chuyển đổi số, trở thành những công dân toàn cầu, góp phần tạo nền tảng vững chắc cho các bước phát triển nhảy vọt của đất nước.

Thứ sáu, bài học về việc chăm lo cho thế hệ tương lai.

Người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành ra đi tìm đường cứu nước khi đang trong độ tuổi đôi mươi. Người tham gia hoạt động cách mạng, đến với “*Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa*” của V.I. Lê-nin, tìm ra chân lý cứu nước, cứu dân cũng trong tuổi thanh xuân của mình. Vì vậy, Người luôn đặc biệt coi trọng và đánh giá cao vai trò của thanh niên. Người đã lựa chọn đối tượng đầu tiên để truyền bá tư tưởng cách mạng

vào Việt Nam là thanh niên, thức tỉnh họ, làm cho họ nhận ra con đường và đi trên con đường cách mạng, ý thức được bổn phận và trách nhiệm của mình trước dân tộc. Cũng chính Người đã sáng lập ra các tổ chức của thanh niên, thiếu niên, nhi đồng yêu nước, để giáo dục, đoàn kết tập hợp các đối tượng này. Ra đi tìm đường cứu nước năm 1911, 30 năm sau, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh về nước trực tiếp lãnh đạo cách mạng, một trong những việc quan trọng đầu tiên mà Người chỉ đạo là thành lập Mặt trận Việt Minh và các Hội cứu quốc, trong đó có “Đội Nhi đồng cứu quốc”, nay là Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh và giao cho Đoàn Thanh niên phụ trách công tác thiếu nhi. Cùng với đó, Người chỉ đạo đổi tên Đoàn Thanh niên phản đế Đông Dương thành Đoàn Thanh niên Cứu quốc Việt Nam. Trong suốt cuộc đời mình, Người luôn dành sự quan tâm, chăm lo đến thế hệ trẻ của nước nhà.

Được lý tưởng cách mạng của Đảng và Bác soi đường, lớp lớp thanh niên đã hăng hái tham gia các phong trào đấu tranh, sẵn sàng chấp nhận mọi gian khổ, hy sinh, cùng toàn Đảng, toàn dân hoàn thành thắng lợi sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước. Tiếp bước cha anh, tuổi trẻ ngày nay cần nhận thức sâu sắc vai trò của mình với Tổ quốc, không ngừng trau dồi đạo đức cách mạng, khiêm tốn, giản dị, cầu tiến bộ; dưỡng tâm trong, rèn trí sáng, xây hoài bão lớn; ra sức đấu tranh phản bác các quan điểm, luận điệu sai trái của các thế lực thù địch; kiên quyết chống các biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân, chủ nghĩa cơ hội, lối sống thực dụng, ích kỷ và tâm lý ngại khó, ngại khổ. Thanh niên phải là lực lượng xung

phong đi đầu trong thực hiện chủ trương đẩy mạnh chuyển đổi số quốc gia; phát triển kinh tế số trên nền tảng khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo; là những người đầu tiên, tích cực nhất trong hội nhập sâu rộng với thế giới. Bên cạnh đó, cần tiếp tục nêu cao tinh thần tình nguyện, chia sẻ cùng cộng đồng, chăm lo cho thiếu nhi; xung phong đến với vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn, đến với những người nghèo, người yếu thế..., để thực hiện tốt lời Bác dạy “Nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên”⁽⁴⁾.

Cách đây 110 năm, để đáp ứng yêu cầu đấu tranh giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng con người, người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành đã quyết chí *ra đi tìm đường cứu nước*. Ngày nay, trong điều kiện đất nước đang chuyển mình mạnh mẽ với vị thế, cơ đồ, tiềm lực, uy tín ngày càng lớn mạnh, con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng và Bác lựa chọn đang ngày càng sáng rõ, thanh niên Việt Nam cần *tìm con đường học tập, lao động, rèn luyện, lập thân, lập nghiệp* để góp phần hiện thực hóa khát vọng xây dựng và bảo vệ *đất nước Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc*. Con đường mà Bác đã đi tìm 110 năm trước từ bến cảng Nhà Rồng được trao truyền tới thế hệ trẻ ngày nay, để thực hiện sứ mệnh cao cả là đưa đất nước tới bến bờ thành công, phồn vinh, hạnh phúc. Nhớ ơn Bác và học tập Bác, mỗi bạn trẻ cần nỗ lực hơn trong tự rèn luyện, không ngừng sáng tạo, phấn đấu vì một Việt Nam hùng cường như tâm nguyện và khát vọng cháy bỏng của Người lúc sinh thời. □

(4) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 5, tr. 216